

SAMMANFATTNING

Fiskefartyget PATRICIA II var på hemresa mot Sandhamn i Blekinge efter att ha varit till sjöss i ca två dygn. PATRICIAS besättning bestod av befälhavaren som bedrev fisket ensam. Väderförhållandena var goda, med nordostlig vindriktning och en jämn vindhastighet i medel på 7-9 m/s samt moderat sjögång. Befälhavaren behövde under resan inte ägna någon större uppmärksamhet åt vind och vågor och fiskebåten framfördes med autopilot. Fiskebåtens tre lastrumsluckor och maskinrumsdörr var stängda.

Strax efter klockan halv tre på eftermiddagen befann sig PATRICIA ca 1-1,5 timme (ca 8,5 M¹) från hemmahamnen Sandhamn. Befälhavaren befann sig i styrhytten och var endast klädd i arbetsbyxor och en tunn tröja. Dörren till styrhytten stod uppställd i öppet läge. Av någon anledning, ett ljud eller en känsla enligt befälhavaren, vände han sig akterut och såg då att större delen av arbetsdäcket var översköljt av sjövattnet. Sjövattnet, eller vågen som befälhavaren har berättat att han upplevde det som, hade sköljt in över båtens arbetsdäck från styrbord sida. Befälhavaren stängde av autopiloten och reducerade farten. Han vidtog inga andra omedelbara åtgärder, men noterade att det var onormalt mycket vatten på däck med tanke på den rådande sjögången. Efter uppskattningsvis 2-3 minuter enligt befälhavaren, började PATRICIA kränga över mer åt styrbords sida. Det blev då klart för befälhavaren att situationen inte längre var under kontroll och att båten var på väg att kapsejsa. Samtidigt som befälhavaren tog sig ut från styrhytten började PATRICIA gå runt helt och hållet åt styrbord. Befälhavaren hann inte larma eller skicka något nödmeddelande via VHF²-radio eller telefon. Befälhavaren hamnade i vattnet längs fiskebåtens babordssida i och med att båten nu låg flytande upp och ned. Befälhavaren lyckades få tag i en löst flytande klotfender och en plywoodskiva som han lyckades knyta fast sig i.

Befälhavarens sambo skulle möta fiskebåten i hamnen. När PATRICIA inte sågs till vid uppgivet klockslag och kontaktförsök med fiskebåten inte lyckades, fick hon känslan av att det kunde ha hänt något allvarligt och hon larmade då sjöräddningen, JRCC³. Sjöfartsverkets SAR⁴-helikopter startade och flög mot PATRICIAS sista kända position. Efter ett tag siktade helikoptern en större vrakdel som liknade en flytande bordsskiva. När helikoptern närmade sig detta föremål upptäcktes att en person var fastsurrad i skivan. Befälhavaren vinschades upp till helikoptern och var vid medvetande, men kraftigt nedkyld. Helikoptern flög till Karlskrona där en ambulans mötte upp för vidare transport av befälhavaren till sjukhus.

Utredningen har inte kunnat fastställa den exakta olycksorsaken. Haverikommissionen bedömer att den sannolika orsaken till stabilitetsförlusten är en kombination av succesiv vatteninträngning i fiskebåtens skrov tillsammans med en begränsad mängd vatten som sköljt in över båtens akterdäck i händelsens slutförlopp. Därefter har fiskebåten helt förlorat sin stabilitet och kantrat.

Bidragande till händelsen är avsaknaden av ett tillsynssystem för fartyg i den aktuella storleken, och därmed finns ingen kontroll av att fartyget uppfyller gällande föreskrifter gällande sjösäkerhet och stabilitet.

¹ M (nautisk mil) – 1 852 m.

² VHF (Very High Frequency) – Radiosystem som används för kommunikation mellan olika fartyg, och från fartyg till kustradiostationer eller vice versa.

³ JRCC (Joint Rescue Co-ordination Center) – Sjöfartsverkets sjö- och flygräddningscentral.

⁴ SAR (Search and Rescue) – eftersökning och räddning.

Säkerhetsrekommendationer

Transportstyrelsen rekommenderas att:

- Genomföra en översyn av innehållet i säkerhetsutbildningen för tjänstgöring på fiskefartyg, (TSFS 2011:116 bilaga 17) när det gäller personlig säkerhet, för att säkerställa att praktisk träning med bl.a. livflotte och överlevnadsdräkt ingår. Se avsnitt 2.4. *(RS 2017:02 R1)*

Sjöfartsverket rekommenderas att:

- Överväga att, i samråd med berörda aktörer, se över hur det kan säkerställas att myndigheten så snart som möjligt får kännedom om vrak i Sverige eller dess ekonomiska zon. Se avsnitt 2.5. *(RS 2017:02 R2)*